

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1957
ИЮНЬ
1
СУББОТА
№ 108 (3820)
Өртөз 20 коп.

АНЫЯКТАРНЫҢ I ОБЛАСТЬ ФЕСТИВАЛЫ БӨГҮН КЫЗЫЛ ХОРАЙГА ЭГЕЛЭЭН.

Бистинь областың аныяктарының „Тайбың болгаш улустарың найыралы дээш“ деп I область фестивалының киржикчилеринге изиг байыр!

Күш-ажылдың, тайбыңның болгаш найыралдың байырлалы

Кызыл хоорай байыраал шынчи кирген. Кудумчуларда, бажыңдарың кырында болгаш хаяларыңда — туткар, лоунгугулар, плакаттар, аны-бүрү каасталга, шимелгелер. Хоорайның кудумчулары катты хөлүгү, ыры-шооругу, эрес, соруугу, омак, сергек аныяктар-биле кудумчулар.

Ол болза областың аныяктарының фестивалының — чалым назының өөрүшүлүгү байырлалының эгеси ол. «Да аравает мир во всем мире!» (Бүгү делегейге тайбың делгезин!) деп орус дылда, «Монгол-эвэлэтин ард түмний эвэрлэшгүй найрамдал мандуттай!» («Монгол-совет улустарың буудубас найыралы делгезин!») деп моол дылда, «Областың социалистик Улуг революцияны делгезин!» деп, «Областың социалистик Улуг революцияны 40 чыл оюнда күш-ажылчы чаа чедикширер-биле ужуражым!» деп тыва дылда бижитинген лоунгугулар болза аныяктарың фестивалының улустын күш-ажылдың, тайбыңның болгаш найыралдың байырлалы кылдыр херечилеп турар.

Бо байырлаага областың бүгү черлеринен — колхозтардан, совхозтардан, машина-трактор станцияларындан, бүдүрүлгелерден, албан организациялардан, өөредилге черлеринден ийи мүн азыг аныяктар киржин турар.

Область фестивалы болурунун мурнунда бүдүрүлгелерге, албан организацияларга, өөредилге черлеринге, колхозтарга, совхозтарга, машина-трактор станцияларына хей-хей көрдүдөлөрүн эгелеш, суурларын, хоорайларын, районнарың фестивалың болуп эрткилээ. Ол бүгү көрдүдөлөргөн илереп үгөн, шилтинген аң талантлыгы оолдар болгаш кыстар ам областың фестивалыңда чыгып келген. Ол шилге байлаа болган деп чүве билингир. Чүте дик бистинь чуртутува аныяк салтакчыларын чогадымчы тыынтыгы күштеринин буудугу чечектелинин делгем оруу ажы.

Аныяктарың фестивалы хамкытчы мурнулаа тайбың күш-ажылдың байырлаа болуп турар. Муң-мун аныяктар боттарының холдары-биле совет улуска материялдык чаагай чүдүдери тургузар дээш эрес-шудуругу күш-ажылдың өөрүшүгү түнелери-биле областың фестивалыңга ужурашкан.

Бүдүрүлгелерден область типографиязының, «Тыва тудуг» трестинин, Кызылдың аш-чем комбинатының аныяктары боттарының хүлээлгелерин алдырлыг күөсөдип, бүдүрүлгени эки көргүзүлгөн фестивалыңга бедек болдуруулар.

Аныяк механизаторлар, тараажылар, кукурузачылар, нотаажылар бедик дүжүтүгү үлгүленип салыр, чаксы тарылганы чедикширер эрттерден дээш эрес-шудуругу ажылдаан болгаш ажылдап турарлар. Чөөн-Хемчик, Чаа-Хөл, Тес-Хем, Чаа-Хем, Бин-Хем болгаш эске-даа районнарда чаксы тарылганы чедикширер чорударың аныяктарың ролу биче эвес болган деп чүвени демделгезе чогуур. Колхозтарын болгаш совхозтарын аныяк саанчылары, малчыныры мал ажылдың продуктууун бедик, инек-тес-саан азыр сүтүгү болгаш холдан кыргып азыр дүжүгү көүдүлүгү дээш бүгү улустун демселенде идеялыг киржин турарлар.

Көдөңнү болгаш хоорайның аныяктары совет кижилерин чаагай чуртталга-

зынга үнелг чүдүлери тургузар дээш фестивалың алдыр кылдыр күженишкениг ажылдааннар. Кызыл хоорайның аныяктары, ылангыя педагогика институтун студенттери, көдө ажыл-агый техникумунун сүргүлдары, Кызыл-Мажалыктың болгаш Чааана хоорайның аныяктары хоорай, суурлар чаагайжылдыгыңга идеялыг киржин, хей иштариң олуртуп, чечектери тараан. Барың-Хемчик, Чаа-Хөл болгаш эске-даа чамдык районнарың колхозтарында чаа клубтар тургустундуулар. Аныяк композиторларын — педучилиште Чулдун-Сюрюнуң, Улуг-Хем районун Баан-Кол-Асында башкы Сат Сорукуң чогааткан чаа ырларың таалангыг аалгаларын фестивалың хүнеринде аныяктар күөсөдүлөр.

Фестивалы чылган аныяк ыраажылар, тавычылар, хөгжүмчүлөр, хөөмөжилер, уран-чечен номчуучулар, күш-культурулар боттарының уран-чечен талантлыгы-биле, чогадымчы тыынгыг мергежил-биле, эрес кашагай көргүзүлгелери-биле совет кижилерин өөртүлөр.

Кызыл хоорайда болуп турар фестиваль совет аныяктарын Бүгү-эвэлэ фестивальга киржилерин шилин үнүлөр. Фестивалың киржикчи бүрүзү боттарың районнарың алдыр ады дээш демселешканнар, совет аныяктарың Бүгү-эвэлэ фестивалыңга киржин эрге дээш маргыжып чаржырлар. Ичкангаш фестивалың киржикчи бүрүзүгүн чүткеринде бодунун районун алы-биле Москва деп бодалар хып турар. Ол чалымшыг бодалар хайныккан туумуна фестивалың киржикчилеринин чедикширерин улам улуг болур.

Моол ужурунда фестивалың киржикчи бүрүзүгүн хүлээлгезе хүндүгү чаагай болгаш харымсалгаа улуг деп чүвени олар ханым-биле медереп билер ужурут.

Аныяк ханым найыралдыг моол улустун аныяктарың төлээлери фестивалыңга аалчылар болуп келген. Олар биске чүгүз аалчылар болуп келген эвес, харын боза совет комсомолчуларын болгаш аныяктарын үлгүлөр дүжүдүлгези көрүп, өөренип азыр дээш келгенер. Бо чорук бенин фестивалың киржикчилеринин организациягү болуп чоруп, улуг харымсалгалың негеп турар. Моол аалчыларга совет аныяктарың мурнакчы үлгүлери, чогадымчы талантлыгы, эрес шудуругу, омак-хөгүлүгү, найыралдыгы, организациястың болгаш сагыга чурумуун фестивалың киржикчилери болгаш оон организациячылары, областың төвү—Кызыл хоорайның комсомолчулары, аныяктары көргүзүр ужурут.

Фестиваль болза, аныяктарың совет патриотизмин болгаш пролетарың интернационализминн сүзүгүгү кижилер тутуң ады-биле, хоорайга болгаш көдө-күлүгү-массалыг ажылды моон ийи улук күштелдиреринче, Октябрьниң социалистик Улуг революцияның 40 чыл оюнга төлөнгү ужуражырың аныяктарың мобилизастар лоунгугуң ады-биле эртер ужурут.

Чалым назының байырлаа—аныяктарың область фестивалы бистинь аныяк өскөннеринин Төрөн чуртунга ынакшылың, күш-ажылга эрес шудуругу, тайбыңче чүдүлүгү, улустарың найыралың бердинген, Коммунист партияң долгандыр оларын сырый каттышканын көргүзүр.

«Ноламбиа бродкастинг систем» деп америк радиотелевизор компаниязының корреспондентилери-биле Н. С. Хрущевтуң чугаалашканы

«Ноламбиа бродкастинг систем» деп америк радиотелевизор компаниязының Совет Эвилелинде келген бодус корреспондентилери болгаш ажалдакчыларын СЭИП ТК-ның Бирги секретары эш Хрущев май 28-те Кремльге хүлээп алган.

Совет Эвилелиниң даштыкы болгаш иштики политиказыңга, делегей байдалыңга болгаш совет-америк харылдааларга хамаарыштыр айыттыгган компанияның төлөөкчилери-биле беседаның үезинде салдыгган хей санныг айтырларга Н. С. Хрущев харымал берген. (СЭТА).

ОБЛАСТЫҢ РАЙОННАРЫНДА ЧАСКЫ ТАРЫЛГАНЫҢ ЧОРУП ТУРАРЫНЫҢ МЕДЗЗЗИ

(1957 ч. май 25-те, планга улур хуу-биле)

Районнар	Часын тараан тараалар	Силос кылар кукуруза тарма-газы	Картофель одуртулгасы
Чаа-Хөл	104,5	85,9	83,3
Тес-Хем	101,8	60,0	46,0
Чөөн-Хемчик	97,8	73,7	20,2
Чаа-Хем	97,6	12,8	37,9
Бин-Хем	97,5	17,7	35,2
Тавды	90,8	20,0	6,1
Бай-Тайга	85,8	—	—
Барың-Хемчик	81,8	5,1	34,3
Сүт-Хөл	81,7	33,0	33,6
Эрэн	78,5	—	—
Улуг-Хем	87,0	25,2	17,3
Току	56,1	—	—
Өвүр	33,1	—	—

Тываның фестиваль ыры

Совет чонун төлдери дег
Солалгылыг чечек-даа чок!
Чалым назы байыры дег
Чараш, хөлүгү надым-даа чок!
Чалгаан туугун чалап туткан
Чалым Тыва огу, кызы
Фестивальчы
Ырнымы
Бедиктерже
Ужудар бис!

Алмындал найыралдыг
Аныяк дүмүгү бис.
Өөрүшкүзү мөңгөжирөөн
Өнүр чонун төлдери бис.

Чалгаан туугун чалап туткан
Чалым Тыва огу, кызы
Фестивальчы
Ырнымы
Бедиктерже
Ужудар бис!

Шыганымыс — кылар иштең
Чыл-да туум мөчөк-мөчөк.

Чырык-чаагай чуртталгага
Шыраймыс хөлүгү киткөөн.

Чалгаан туугун чалап туткан
Чалым Тыва огу, кызы
Фестивальчы
Ырнымы
Бедиктерже
Ужудар бис!

Чарымкы күөл-биле
Чалымналыг сордугу бис,
Чүгү-даа берге дүжүп келзе,
Шүглүп үнөр күштүгү-даа бис!

Чалгаан туугун чалап туткан
Чалым Тыва огу, кызы
Фестивальчы
Ырнымы
Бедиктерже
Ужудар бис!

С. МОЛДУРГА.

Моол аныяктарың төлээлери Тывада

Аныяктарың область фестивалы-биле холбаштыр ВЛКСМ-ниң Тыва обкомунун чалааның Бугузар, бистинь чуртутуус-биле кож-хөлбөзү турар аныяк Моолдун Аныяктарың революстуг эвилелиниң Успа-Нур аймактын арестивлеринин төлээлери чыгып келгенер.

Төлээлериң составында 10 киж кирип турар. Оларын аразында азылчылар, партияны, арестив болгаш көдө ажыл-агыйның ажалдакчылары база артистар бар. Төлээлериң Моолдун Аныяктарың революстуг эвилелиниң Успа-Нур аймак комитетинин секретары эш Балзан баштап чоруур.

Аалчылар майның 29-та, Өвүр районун төвү Хандагайты суурга чедип келгенер. Оларын аныяк ВЛКСМ Тыва обло-

мунун болгаш районун хей-ниги организацияларының төлөөкчилери уткуп алганнар. Хандагайтыга аалчыларын белгени-биле холбаштыр аныя хей киж кирижикчилер митинг болган. Оон соонд олар Чааана хоорайга чедип келген болгаш Чөөн-Хемчик районун чамгыс колхозтары, албан бүдүрүлге черлери-биле танышканнар.

Моолдун Успа-Нур аймактын арестивлеринин төлээлери дүүн хүндүс Кызыл хоорайга чедип келгенер. Төлээлериң фестивалың байырлааларыңга киржин болгаш оон соонд «Элгес» совхозунга, Хо-ну-Асыкның чаа бүдүрүлгезинге болгаш Чаа-Хем районун «Тилделге» колхозунга база Чөөн-Хемчик районун чамгыс колхозларыңга, өөредилге черлеринге баарлар.

Область фестивалының киржикчилери Кызылда

Бирги область фестивалыңга киржини-биле келген Току районун аныяк оолдары, кыстарын кызычылар май 29-та аэропортка уткуп алганнар. Кызылдың башкы училищениң бот-тывынгар уран-чүгү болгаш киржикчилери байыр чедирин, оларга дириг чечек тут-суп бергенер.

Токунун аныяктарың аразында эки уран-чүгү көргүзүлгелеринин күөсөдүлгелеринден болгаш спортсменерден алтыда көлхө бүдүрүлгезинин мурнакчылары бар. «Совет Тыва» колхозун аныяк

чызы Хайлаң, «Май бири» колхозтан келген тыва улустун ырларың болгаш ажалдакчыларын ити-биле эң эки күөсөдүкчил Сарыг-оол дон инакш аныяк оолдар, кыстар хей. Мөгелер Шойда, Ужк олар шилдистеринин хүрежиге киржилер.

Ол хүн Кызылда Эрэн, Өвүр болгаш эске-даа районнарың аныяктары чедип келгенер. Бо хүн фестивалың байырлааларыңга олар киржин эгелээнер.

РСФСР-ниң Дээди Совединин дөрткү сессиязы

РСФСР-ниң Дээди Совединин дөрткү сессиязы болуун ажылын май 29-та Москвага, Кремльдиң улуг ордунга дооскан.

Республикага үлетпүрү болгаш тудугу эргелеп башкарар чорутуу улам ийи сайырангайжыр дугайында айтырымын чугаалажып көөртү май 29-та үргүлчүлөө. Бир-ле дугаарыңа депутат И. Н. Богачев (Свердловск область) санал берген. Эртеминин албан черлеринин ажалың дугайың ол чугаалаан. Эргелеп эрге-ажым барыдаалаар моондактар үлетпүрге ынакш эртем албан черлеринин ажалы-чорудулганыңга база улуг саталарын чедирин турган деп оратор айтыкан. Аны-ангы министрстволарың алдыр азынның институттары болгаш чок-за чангыс аай улаанымын-ныг болуп, бир дөмөй айтырылалар-биле ажылдап турган. Үлетпүрү эргелеп башкарарын аде тургузары эртем ажалың экижидеринге ийиг бээр ужурут.

Депутат И. С. Панькин (Сталинград область) СЭИП ТК-ның февраль Пленумун болгаш ССРЭ-ниң Дээди Совединин чедиги сессиязының шийтирлерин ажалың чоннарын бүгү-ниги чүдүлгү-эргелиниң дугайың чугааламшаан, областың үлетпүрү дөрт айларын планын дыка ажыр күөсөткөн, продукция бүдүрүп үндүрери эртен чыдың ол-за үени-биле деннээрте 12,5 хуу көүдөң деп демделгезе.

Обласка улус ажалы-агыйның Чөвүлелин үлетпүрү болгаш тудугу эргелеп башкарарын аде организацияларың түнеленде хосталыр штаттыг кижилерден тургузар деп депутат дынаткан.

Депутат А. А. Номарев (Красноярск край) министрстволарың, ылангыя Хо-мүр даш үлетпүрүгү министрстволу-нуң таламыңдан улус ажалы-агыйн угурут турарың практикада четпестерин шүгүмчүлешкан, чогуур экономикагит районнарың сууртуңа үлетпүрү болгаш тудугу эргелеп башкарарын деннээр принцип барымдаалан аде тургузары эргелеп эрге-ажым барымдаалаар моондактарын чалдыр болгаш чер-черин база бүдүрүлгелерин кура-выларын эки ажылгаар аргавы бээр деп чүвени онзалал демделгезе.

Красноярск ГЭС-тин, алмынның болгаш хөмүр даш үлетпүрүгүн бүдүрүлгелеринин тудуун дүргелер талазы-биле бот-туг дуза көргүзери РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелинде ол дылаан. Крайның улус ажалы-агыйның Чөвүлелине ажылдаар бедик мергежилди тускай эртемчилер херек деп чугаалаан, москвичыларын ол Красноярскиге чалаан.

Депутат Л. Я. Флорентьев (Кострома область) пеставы, маш болгаш машина тудуун үлетпүрү сайырангай район болуп Костроманың экономикагит району тодаргайлап чугаалаан, обласка үлетпүрү болгаш тудугу эргелеп башкарарын аде организациязың түнеленде обласка чүгүз бар штаты-биле ажырбайн баар эвес, харын ону алган кымырып болур деп дынаткан.

Депутат В. В. Стефанихин (Барел АССР) Россия Федерациязың дениска-

ринге улус ажалы-агыйның 70 Чөвүлелерин тургузар база чамдык үлетпүр болгаш тудуг министрстволарын дүжүр дугайында эш Ясавутун идеялыг ажалыңга тайылбырлашкан саналдарын деткин турарыңа медделгезе. Ийи ажалың сайырандырың болгаш чурттуң бойдус байлактарын чогуучалыг ажылдарың эргежок чугулазың ол демделгезе.

Депутат С. А. Наравцев (Тюмень область) улус ажалы-агыйның Чөвүлелери боттарының экономикагит районнарыңга көдө ажыл-агыйн хөгжүдөр дугайың база улус ужураш деп чугаалаан.

Депутат Д. Ф. Савельев (Умгурт АССР) чурттуң амы административг хуваадымыңа таарыштыр экономикагит районнарың тургузары шын деп санаан. Ол чорук область организацияларың ажалыңга долу харымсалганы, бот тускайлап чоруту болгаш оонуургалды хандырар. Материалдыг курааныларын эң улугу-биле ажылдаарыңча улаанган хем-чегерин чорударыңа ажалчыларын, интеллигенцияны, удурут органның инициативаы калбаа-биле негээр.

Депутат И. М. Серегин (Ульяновск область) Ортаагы Поволжениң үлетпүрүгү улуг району болу берген ол областың болгаш Ульяновск хоорайның үлетпүрү хөгжүдериң перспективаларың дугайың чугаалаан. Бар чиг-эт сууру экономикагит районун бүдүрүгү күштерин улам ийи хөгжүдериңе эң байлак перспективаларын тургурут турар.

Депутат А. Д. Домарев (Бомл АССР) агарынмыс хей байлактарың чери болур республиканың индустриалдыг хөгжүдериң кайтамчы улуг аргаларың дугайың чугаалаан.

Сессияга шунту 29 депутаттар санал бергенер.

Илеткелчинин—РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат эш Ясавутун доңчу харымның соонд Дээди Совет РСФСР-ге үлетпүрү болгаш тудугу эргелеп башкарар чорутуу организацияларын улам ийи сайырангайжыр дугайында Хоюлууну хүлээп алган. РСФСР-ниң Дээди Совединин тургусканы тускай комиссияга Хоюлууну төлөөкчилер көрүп турган, сессияга чугаалажыга үезинде депутаттарын кижирген эдилерин, немделерин барымдаалан көргөн. Республиканың Көдө ажыл-агый министрстволу болгаш Совхозтар министрстволу РСФСР-ниң Көдө ажыл-агый министрстволу кылдыр каттыштырар дугайында Хоюлууну сессияга хүлээп алган.

РСФСР-ниң Конституциязың—Ун-дезин хоюлууну текстинге РСФСР-ге үлетпүрү болгаш тудугу эргелеп башкарар чорутуу организацияларын улам ийи сайырангайжыр дугайында Хоюлуудан бодунган өскерилдерин болгаш немделерин Дээди Совет база кижирген.

РСФСР-ниң Дээди Совединин Президиумунуң ушкү болгаш дөрткү сессияларының аразындагы үеде хүлээп аллыгган Чарымктарын база сессия бадылаан.

Бүгү-эвилелдин көдө ажыл-агый болгаш үлетпүр делгелгелеринин ажыттынарының дугайында

Бүгү-эвилелдин көдө ажыл-агый болгаш Бүгү-эвилелдин үлетпүр делгелгелеринин Кол комитеттери 1957 чылдың дел-

гелгезин июнь 2-де, воскресеньде, ажы-дар деп шийтирин хүлээп алган. (СЭТА).

Чурукта: Току районун аныяктарын Кызылдың башкы училищениң сүргүлдарың аэропортка уткуп ап турары.

Ядролуг чепсекти шенээрин доп-дораан
соксалыр

адыр
ернин үнү
Бистич Бокмунистич партиявыс болган
Совет чазавыс бүгү делегейге тайбынды
быжыглазирчыч улаанган хемчеглери
моон сонгаар-даа беттандыр дээрзиге
бүтүрөн турар бис. Бистер тайбың тургу-
зукчу күш-ажылды ымып, тарас тарып.

Бистин бо тайбын чаагай чуурталавыска кыжынын турар атомунг болгаш возордугт чексестерини шенделерин деп дораан соксадырын негеп тур бас.

Районунга абан организация, школа ередилте, бутулуге чедерлерин болкестеи

еп турар бис

шан гарздар дүүш-ажалын бүтэргүчтүүн бөдөлгөөнчээ коллективчээ бүгү кешүгү-нерин кыгартар.

Ягрозд чөпөкчө шөпөкчө үргүчү-лү турар чорукту дол-дараан сөсөдүр дутабында негелдич дөтүн турар резо-люцияны митингиччээ кыргыччелери чы-гыс үч-биле хүдөп алган.

А. ЛЕПЕШКИН.

пкийшкени

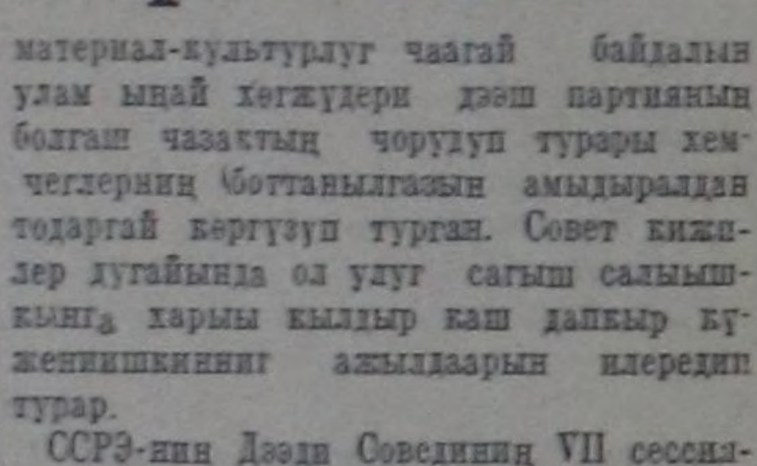
Минийганын кирижичлери атомууд болган водородтү чексети шеңгери, ба-
за оон бүтү күүчааыраарын уутуаарын
негизин шийтипирн хүлээп алган.

К И Р И И Ш К И Н

материал-культурлуг чаагай байдалын
улам мйай хөгжлудери дэйн партианын
богшам чээээтэй чортууд турары хөм-
чөгдөрлери боотамыгээдэй амьдыралдын
тохорайг көртүүп турган. Совет кижир-
луг дугуйныа ол улуг сагын салымш-
кынга хары кылдыр каш дашыр бү-
женишкынниг амьдыларын илередиң
турар.

СССР-ийн Дээдн Сөвдийн VII сессия-

Улам сорук киришкин

заводунга 300 ажыт кизи барышкан
таанылган хураалдарына коллектив оон
дээ артык ачылдыарын хүлээнген. Ок-
тябрынын алдарлыг 40 чыл оонга че-
дешкеннинг ужурашкыры дөш чарчы
кизи бүтүзүн улам сорук кийрип ту-
рар.

Шигаан-Арыгыны машина-трактор станциясынын чорудун бергени 12 тачыларын агрегады (механик Терентьев) база жылыап кирипкен. Хүнүн баштай

жылдап туур

азыг тойну кыса хуусада кыргыл,
дүгү чидирг чокка ажап адырынга
организастыг кемчеглерни эки чорудун

Т. БИЧИЖИК,
хөд уруглут не.

К. Е. ВОРОШИЛОВТУҢ МАР-ГА ЧОРУП ТУРГАНЫ

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). ССРЭ-нің Дәли Советинин Президиумунун Даргазы К. Е. Ворошиловтуң Моол Арат Республикага чораны моол улустун улут байыр-алы болган. Республиканың най-мезгил байырлаады-биле шимен каан. Шөлдөр болган кудумчулар туткар-биле хөлбөңгө, кекжээрде сайылгаанын касталгалар чайыналган. К. Е. Вороши-ловтуң болган ону үдө чорутур кижилер-ниң МАР-га чоруп турганынын дугайында тодарай дыйналыгынын төп солуннар хүнүн бижип турган.

К. Е. Ворошилов, Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, В. И. Писарев олар, Ж. Самбу, Ю. Цеденбал, Д. Дамба болган МАР-ның өскө-даа күртө база партия аймакчыларынын үлгези-биле «Замт» деп көзө ажал-агыл катты-жымшыканын болган төп аймакта Жар-галантувунуң ыражы-агылынга майын 28-те чоранылар. «Замт» деп каттыжым-шыкка совет аалчыларынын элөөн көзү кеткен уткан. К. Е. Ворошиловка болган өөң өөрүңе олар илгит байырыңа чедирип турганаар. Барык 20 чыл бурунгаар тур-густууган ол каттыжымшык чуртта эн-е хоочунарынын бирөөн. Каттыжым-шыканын кижигүнеринге совет улустун өш К. Е. Ворошилов байыр чедирген болган ажалында оларын чедиргени-неринг болурун күзөө. Силеринг кылмы турар чүдүлгө, ол дээрже—улут херек, ол дээрже—чаа амыралды тур-ганынга суур болур деп К. Е. Ворошилов чутгаалаан.

Жаргалантуу ыражы-агылынга К. Е. Ворошилов болза 11 муң гестар тарыхта шөлдүг болган барык 28 муң баш маалдыг күрүненин ол улут ажал-агылынын ажалы-биле танышкан. К. Е. Ворошилов-ту болган өскө-даа совет аалчыларын ыражы-агылынын ажалы-агылы чү-ректин ханымынган утказынар.

КУРУНЕ УНИВЕРСИТЕДИНДЕ

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). ССРЭ-нің Дәли Советинин Президиумунун Даргазы К. Е. Ворошилов, Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко болган В. И. Писарев олар майын 29-та күрүненин Чойбалсан аттыг университетте моол найыскалдык дөли өөредилге черлеринин студентилери-биле болган башкыларын биле ужурашканыар. Ужуржымшыкка Ж. Самбу, Д. Дамба, Ч. Сурунжаб, Б. Ширендыб, С. Авирзад база олуршук-лаан.

Университеттин ректору сурагым моол чогаалчы болган өртемден Д. Цы-бегмид К. Е. Ворошиловка болган өскө-даа аалчыларга чүректин ханымынган байыры башкыларын болган өөреникчи аныктарын мурундан чедирген. 15 чыл бурунгаар Совет Эвонинин ду-лаалчы-биле тургускан университетте ам 2300 студентилер—кедир үениң эл-

чилери, агрономнары, зоотехниктери, башкылар өөренип турар деп ол чутга-лаан. Аныктарын мурундан чүве чутга-лаан студент уруг Нурза Хисме К. Е. Ворошиловка илгит байырыңа чедирген, совет аныктарга байыр дамчыдып бө-рин оон дилзөө.

Чымланнарын мурунга К. Е. Воро-шилов чүве чутгаалаан. Оң чутгаанын чымланнар улут кичөөтөй-биле дын-наан болган диниттинг алыш часкаан-кынары-биле ургүлчү үзе киргилеп турган.

ССРЭ-нин Дәли Советинин Президи-умунун Даргазы К. Е. Ворошиловтуң дасканын суугаар өөредилгенин, өртек-нин болган техниканың 2 муң том ном-нарын университеттин библиотекасынга белекке бөзүрүр дээрин ССРЭ-нин Дәли өөредилге министри Н. П. Елютин дыйнаткан.

СОВЕТ ТУСКАЯ ЭРТЕМНИГЛЕР-БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). ССРЭ-нің Дәли Советинин Президиумунун Даргазы К. Е. Ворошилов болган ону үдө чорутур кижилер МАР-га ажалып турар совет тус-кай эртемниглер-биле болган совет элчин черинин ажалы-агылы-биле ужура-жымшыканын кылган.

Ужуржымшыкка МАР-ның Улустун улут хураалын Президиумунун Дарга-зы Ж. Самбу, МАР-ның Министрлер Че-булденин Даргазы Ю. Цеденбал болган Моолдун эрэттинг революциг партиязы-нын Т.К.ны Барги секретары Д. Дамба олар база олуршканыар.

ССРЭ-нің МАР-да элчини В. И. Писарев К. Е. Ворошиловка болган өскө-даа аалчыларга Моолда чурттап болган ажалып турар совет кижилерин мур-ундан чүректин ханымынган байырыңа чедирген.

Улан-Баторда совет школарнын пл-верлерин баш К. Е. Ворошиловка байыр чедиргенер.

Республиканың экономайзын болган културалын хөгжүдөр, национал дар-ларын белетээр талазы-биле боттарынын моол өнүктүрүңе дуаладышкан, Моолда совет тускай эртемниглерин калчаар ажалып турарын дугайын совет тускай эртемниглерин талөөкчилери К. Е. Ворошиловка чутгаалап бергенер.

Улам өкүн-биле ажалы-агылы, бот-тарынын ажалы-агылы бот-шүмүктүлчүлөк көөрүнчө, моол өнүктүрө көрүтөр ду-лаалчы улам улут үрө-түңгөйдүг болу-рун дугайында оралдажычыгче совет тускай эртемниглерин өш Ворошилов кылганыар.

МООЛ, СОВЕТ УЛУСТАРЫН НАЙЫРАЛЫН МИТИНГИЗИ

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). ССРЭ-нің Дәли Советинин Президиумунун Даргазы К. Е. Ворошиловтуң МАР-га чоранынга

холбаштыр Моол Арат Республика-нын найыскалынга найыралдык митин-гиз майын 29-та болган. Хоорайын төвүндө Суха-Батор шөлдүгө моол найыс-калың 50 муң ажал чурттакчылары чыгып келген. Олар борта МАР-ның бол-ган ССРЭ-нің күрүне туткар, тайбын-ның ак-көк туткар, өш Ворошиловтуң чуруктарын туткалап алган келгенер.

К. Е. Ворошилов, Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, В. И. Писарев база Ж. Самбу, Ю. Цеденбал, Д. Дамба, П. Сурунжаб, Б. Ширендыб оларын болган Моолдун Араттыг-рево-люциг партиязын база МАР-ның ча-заанын өскө-даа улуттукчуларын ил-дирге көзүлгүзөп келгенин диниттинг алыш часкаанкынары-биле утказан.

Митингине МАР-ның Улустун улут хураалын Президиумунун Даргазы Ж. Самбу ажалып. Тудуг ажалынын Хак-сурун, арат Черенвалд болган эконо-мистиг эртемниглер доктору Жатварал олар митингине чүве чутгаалааннар.

Митингине МАР-ның Министрлер Че-булденин Даргазы Ю. Цеденбал база чү-ве чутгаалаан.

Оң оонда К. Е. Ворошилов чүве чутгаалаан, ону өөрүшүлүг, диниттинг алыш часкаанкынары-биле утказан.

Улан-Баторун ажалыч чоннар депу-ттарынын хоорай хураалын чыгарга-зынын даргазы Д. Батжаргал К. Е. Воро-шиловту Улан-Батор хоорайын хүнү-дүг хамаатын кылдыр башкылар дугай-ында хоорай хураалын шиптирин мит-инг өйүндө чараан.

Илгит бедик ааларын көргүскөн дөш, Улан-Баторун хоорай эрге-чагыр-галарында четиргенин өш К. Е. Вороши-лов килеткен болган ол бедик атты шынылар мен деп ол чутгаалаан.

К. Е. ВОРОШИЛОВКА МООЛ АРАТ РЕСПУБЛИКАНЫҢ МААДЫРЫ ДЕП АТТЫ ТЫВЫСКАНЫ

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Моол Арат Рес-публиканын Улустун улут хураалын Президиуму өш К. Е. Ворошиловка Моол Арат Республиканын Маадыры деп атты тыыштыр дугайында Чарлыгы майын 29-та үндүргөн.

Моол улустун хосталганын болган тускай хамаарышпас чорун, Моол Арат Республиканын болган ССРЭ-нің ара-зында ажал-агылыны үзбөксө найыра-лын бижылар талзы-биле база Моол Арат Республиканын экономайг болган културалыг хөгжүдүрүлгө херөөнө өш шыгыраңтай ажал-агылы дөш К. Е. Ворошиловка ол атты тывыска деп Чарлыкта чутгаалап турар.

Моол Арат Республиканын Улустун улут хураалын Президиумунун Даргазы Ж. Самбу ол-дун Суха-Батор орденин болган Моол Арат Республиканын Маа-дырын демдө—Алдын сымдыгы К. Е. Ворошиловка тывыскаан.

Тайваньда американнын кара-туразында ажылаашкынары

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агентиле-нин дамытылган баугаар алырга, америк сержант Рейнольдс кылдат Лю Цзэ-жанын өзүргөни ортукта американнын хөй-сангыг кем-бүрүлүг үлгедил-лериниң чүгө бирөөн-дир деп Тайвань-дан Гонконгга келген кижилер чутгаалап турар.

Гаосюнде болган Пейлуңда эртерже чоруткан америк ажалы-агылы херөөн-ненин астен-сүрүп, оларын дорамчылап турар. Ресторан ээи кижиниң уруун бир америк офицер күтүлгөни оралдыкып турган. Ону чоруп барыңар деп дилзөргө, ол уругуң ажалыңа бижиктиг калдап, ресторанда чогуп үндүрүп турган.

Тайбөйдө Чжунхуа кудумчуунда рес-торанга америк солдат анда берген чергерге таарымнаанын демдө кылдыр рес-торанын өрттөпкөн.

Чжуншань кудумчууну онгу талазын секторунун чамдыын херек кырында америк алаан черлерини апарган. Илга америк шериг алаан черлери, клубтар болган чуртталга башкынары доган. Тай-ванын уран-көрүштүг черлеринче баа-рынга ам чутас хөй өскө кылдат дит-гип турар, чүгө дээрже, мыда кылдаттарын кара-туразында ажалып, оларын дорам-чылап турар американын тергидең тур-барлар.

Тайвань солуннарын дыйналыгы-биле алырга, артын чылдым баштайы чартында шериг машиналарын 1500 ки-жини бастырган. Оларнын чамдыктары өлгөн. Ол талазы-биле бурулуг американын харымсалгаа кирбөөн, чүгө дээр-ге олар онза байдалдын эртелерин адалап туралар.

Тайваньда болушкуннар дугайында кылдат парлапканын бижип турары

ПЕКИН. (СЭТА). Тайваньда болушкун-нар кылдат хөй-шынтыг кичөөтүлгөни төвүндө турар. «Америк агрессорлар Тай-вандан чорунар!», «Улут төрөөн чуртту тайбың каттыштырар дөш демисек-нелер!», «Чер америк агрессорларын бут-тарынын алаанда хын тур!» деп болган өскө-даа эрелерин алаанда Тайваньда байдал дугайында дыйналыгынын Кы-даттыг бүт-ле төп солуннары парлап, Тайваньда ала-чуртчуларын демисек-нелер дитип турар КНР-нун хөй-шынтыг ажал-агылыларын кылтырталары база пар-лап турар.

«Жеминьжибао» солунун «Бүгү Тайваньнын патриотчу күштери каттыжы-нар!» деп муруну чутууде бижип тур-ары база, америк өлүктүлүгү аттаргы үндүргени чыдаа болган күчүлүг чыс-каал америк империалистерге Тайваньда ала-чуртчуларын улут сагындарын бо-луп турар. Тайваньны Каттышкан Штат-тар чепсектиг күш-биле өкөзөп алган, ыччалза-даа олар тайванчыларын чү-ректери чылап ап шыдаас деп ол чүт-де чутгаалап турар.

Кызылдың школарында

Май 24-те Кызылдың школарын онгу классылары боттарынын школа-рынга өң сөөлүг катан кичөөдөп өрттүр-гөчө далажып чоруп турганыар. Өөр-нүктү буртуу оожум, томаннын апарган шымаш. №1 школаны онгу классыла-ры ол хун байырлаады чараш хентери келип алган, школазынга хөгүлүг өмөк чөдө бергенер. Ичан төрөөн школазы оларга кажыгындан-даа артык чөөк болган көчүлүг эртим кылдыр сагындарып турган. Он чыларын дургүзүндө өөр-ненин келген школазынга өң сөөлүг кичөөл өтөлгөн. Ушкун төрөөн сонда школа херининиң иштине бири классчылардан өтөлгөн бүтү өөреникчилер чыскаан-кыпкан. Школаның тутун туткан онгу класс-чылар чангыс аай кылаш-биле башып үнүп келген өөрүнү мурунга турупканыар.

Школанын директору Черинченко доо-зукчуларга байыр чедирип чүве чутга-лаан.

—Өөредилге чылы чаа өгөлөп турда биске чектерин бергеш, өөредилгеге че-диникиниң болурунсуз күзөп турган силер. Бис силерин мурунга өрелит артайып, алаан чедиргениңер-даа бол-дуус. Номчуур, бижиринге өөренип, ыр-дары болган шүдүктүрүн доктадып, ырлап, номчуу турар апарган бис—деп, ам илгити классчы болган Сербакова чутгаалаан. Доозукчуларга өөрү белектер бергилзөөнөр.

Доозукчуларын мурундан Найдия сөс алган.

—Өөредилге чылын чедиргениң

Келир өөредилге чылынга белеткел

Школаны чаа өөредилге чылынга бе-летээр дөш Кызылдың №2 ортук школазынын өөреникчилери болган баш-кылар коллектив, кижигилчилери бот-тарынын күжү-биле школа башкынын, интеноаттыг келир өөредилге чылынга укуштур септелгенин чорутуп турар.

Өөреникчилер школаның болган интер-наттыг септелгенин чорутар талазы-биле тус-түс бригадалар болуп алган боттары-нын далажып ажалыларын чогутур айты-лап шактарында күсөлдүп туралар.

Секка класстарынын өөреникчилери ин-теноаттыг, столованың маалыг кагар драмказын хал дооскан болган шүдүктү-рака ажалын уламчылап кылдыр. 9-ку класстарын оолдары школаның дуржу-га үчөгүлүг чымылап кылган чери-ниң онгарын казып дооскан. Ам оң иш-тики ханымын кылдыр.

8—9 класстарын уругулар интерна-тын 28 кышкы тоинарын септелгенин кылмы дооскан болган оолдарын даш-тык хентериниң септелгени дооскан. Ам 8—9 класстарын уругулар уругулар палатыларынын септелгени болган орун дөжөктин херекселериниң септелге-нин үргүлчүлүг турар. Школаның болган интернаттыг септелге ажалында өөр-еникчилер А. Санчай, А. Чамыр, З. Кул-лар, Сандак, кижигилчи башкылар А. Балдина, З. Попова олар адепкейиг кижип туралар.

доостуус. Ам бышкан билигидиң аттес-тадын алыр дөш бүтү күжүлүг салып турган, доозарын өкөмөнеринге эки белекелеринис артаан. Он чыларын дургүзүндө бисти өөредип, кижигилеринг бүтү күжү харамнаанын ажалдап кел-ген башкыларыныска четирдиис. Школа-ысты дооскан, дөш өөредилге черлерин-ге өөренип, бугурутгө ажалдай берген үенисте төрөөн школаыстың ат-алдары дөш күш-ажыла кымык болур бис. Школаның алын хамгаланаар, өөредил-геге чедиргениң болурунгары күзө-нис, эртим илгити классчылар—деп ол чутгаалаан.

Школанын доозукчуу Ковалова шко-ланың тутун келир онгу классчы Кой-динге тудушкан. Өөредилгеге болган чу-румга улут чедиргениң болуп, школа-нын алы дөш кызыл өөренири ол хү-лөөтөн.

Байырлаадын шүгүм чыскаала доосту-ра, онгу классчыларын өң сөөлүг кичөө-лиңиң конгулдурун халпаан.

Хоорайын №10 ортук школазын бир дугаар-да доозуп турар онгу классчы-лары өөредилге чылын доозулагы-биле холбаштыр байырлаады шүгүм чыскаа-нын кылганыар. Кызылдың өскө-даа шко-лазында онгу классчыларын өөредил-ге чылын доосканын холбаштыр шүгүм чыскаалады болтузган.

Бышкан билигидиң аттесдады дөш доо-зукчулар кичөөтөйин каттапашкычче утказылып, күжениңиң ажалып турар.

Бүтү өөреникчилерин воскреснига база болуп артын. Ол воскреснигиди түң-нелинде школада илгит кабинеттерин иш-тин, күш-култура болган шеригилге кичөөл өрттүр залынын иштин чутгай-лап дооскан.

Ам школа интернаттыг чөвүлгенин шиптирин баугаар интернатта чурттап турар бүтү өөреникчилерин кижигилге-биле интернаттыг өөредилгенин чутгай-лаанкынын доозар болган тубочвалар-нын септелгенин кылмы, булдуур.

Хоорайын школага көөн өөренип тур-ар уругуларын ала-нелеринг калбас ху-рул май 31-де болган. Ол хурулга чайгы септелге үенинде ала-нелерин анза кир-жилгөниң дугайында айтыргы чутга-лаан.

Септелге ажалы дүргөдөй дугай-ында школаның төрөдөр комитети бол-ган школаның дирекция чери тускай планын тургускан. Школаның келир өөредилге чылында одалага хергелээр 120 тонаа хүмүр дашты сөөртүп алган.

Ичкыжыкжөк школаны келир өөредил-ге чылынга белетээриниң ажалында №2 школаны шефе алган №1 АТК (начальник Макаренко) бо хүндөргө че-дир кандыг-даа дуза чедирбөөн.

Г. ШАГДЫР.

Делегей Байдалының дөпчүлүгү

Суэц канал суднолар чорутууна бү-рүнү-биле ажалыгындаан бээр бир ай ашкан. Хүн-бүрүдө каналың кайы-даа талазынче ажал-бүрү чурттарын он-оң суднолар өрттөп турар. Барынын тала-зын империалисттик бөдүктүрүн калжа-лап суднолар чорутур чорукту сөөдүр дөш оралдажымшыкынары бүрүнү-биле буурап дүшкөн. Бүгү-ле суднолар, оң иштине англ-аа суднолар египет ад-министрацияга чогутур доктаатынган каапынын төлөп туралар.

Агрессиянын болган күш көөргөдери-нин политиказын буурап дүшкөниң бөдүгү билинген чорук болза англ-аа общи-налар палатазынга премьер-министр Мак-милланын чоюкта чаа мелегелд болур. Макмиллан болза англ-аа чанга англ-суд-но ээлеринге Суэц каналды ажалгаарын-дан ошталар деп моон солгаар сүмөлөп шыдаас» дөш.

Моол-биле черелештир, Египеттин на-ционализмдаан Суэц каналга хоралыг доктар таварыштырар сорулга-биле Ан-глияның болган Франциянын 1956 чыл-дың сентябры тургускан «Суэц канал ажалдажычыларын каттыжымшыкы» деп бражук чүдүлү аалар-сураг чогу-биле доозулан. Ол каттыжымшыкынын кел-гүнеринин чоюкта чаа Лондонга чымы-дырган хураалында болза улут каналын су-но чорутур чорукту хандылар дугайында Египеттин декларациясында негеделерин баугаар каналды ажалгаарын ол катты-жымшыкынын келгүнеринге чөпшөөр деп шиптирин хулаң алган. Чүгө Франциянын төлөөлөкчиси он чуртунун судно ээлеринге каналды ажалгаарын биекш хөвөр хоругулаа турар деп мелег-лөө. Англияның «Таймс» деп солугу каттыжымшыкынын шиптирин, оон бөдүлүг буурап дүшкөни билингени ол деп чөптү-биле айткан. «Таймс» бол-за «каналды ажаллаас дөри черле боттаманас» деп бижөөн.

Египетте удур империалисттик аван-тюрианын түндөлдө чоюкта чаа болган ан-гл общиналар палатазынга Суэц айты-рынын талазы-биле санал бериникини-мери тодарай көргүскөн. Оппозициянын

мурундан лейборист Бивен «Египетке улут чазактыг өскүстөн дайынын улаан шыкындырган келес-сеткилдик кем-бу-руулуг чүдүлү дөргөн өскө сеткээр арта-жот» деп чутгаалаан. Общиналар палата-зында болган санал бериникиниң не-парламент килдириниң кырында чамыа англ депутаттар «Улут ажалы»—америк монополистерге чөмөни ажалы-биле сө-лөп турган база-ла ооза. «Каттышкан Штаттар Ортаагы Чөөн чүккө нефть байлактарын контролун боттарынга хандырып алыры оралдажып турар. Бо сорулгаларын чедип алыр дөш демисел-ге америк монополистар Англияның ту-ружун кошкыларын оралдажып турар» деп, мурунда министр турган Шингуал чутгаалаан.

Мынчалзаң, Египетте удур импери-алистг авантара бүстүп дүшкөн. Бо бол-за Чоокку Чөөн чүккө национал-хостал-галыг шимчөөшкенин төөгүтө ужу-дугалыг кайгамчытыг чедиргенин бо-лур.

Ичкылаа-да барынын-европа колония-дыг күрүлөөр болган АКШ база Чоокку Чөөн чүк чурттарында экономайга бол-ган политика талазы-биле ам-даа хүш-түг турштарыг болуп хөвөр артып туралар. Ичкылааң ол чурттарын чою-нуг тускай хамаарышпас чорукту бүрү-нү-биле чедип алырынын орунда ам-даа аар болган улут демисел туруп турар, олардан ол талазы-биле сырым катты-жымшыкын, шыдамкы чорук болган се-ремчилез негетинин турар.

Сөөлү айларын болган хүннеринг фактылары болза колонизмдыг күрү-лөдөри талалында Араб Чөөн чүкчүтү чурттарында удур өнчү-чөңгөдөр со-кавай турарын херечалеп турар. Египет-те удур илгит өнчү-чөңгөдөринин са-мынга израиль чыгарыкчы бөдүктүрүн планн хамаарып, ону АКШ чүдүлүг деп чөпшөөр, ол израиль планын ужуру чүд дөргө, Египет-биле доо-чөпсектиг үсүлжешкенин үндүрүп тодарай бодал-биле Суэц каналын «шенелде суд-нону» чорутар деп турары болур.

Араб Чөөн чүккө дым улут кыжын

болза «Эйзенхауэринг доктриназы» деп чүтү болур, он тодарай боттамангалы чөөкчэ чаа Норданияга көргүтүнгөн. Бо чуртта америк элчин чериниң улут-тур киржилгени-биле реалсыкыг илгет-тер «Эйзенхауэринг доктриназы» хү-лөп албас дөш Набулсиниң чазасаа дү-жүргөнер. Хосталганын орунда кирген чурттарын «чорутуу-биле» Чер-ортуу далайын чөөн талазынче АКШ бөдүлүг аддыгы флотун чоруткан болган нацио-нал-хосталгалыг шимчөөшкенин удур де-мисектер дөш Чоокку Чөөн чүккө боо-чөпсекти чорутуп туралар. «Эйзенхау-эрин планн конгресстен чүдүлүг деп көр-гөниин сонда илгит ай-даа чөпшөөдө өгө-лөдө америк боо-чөпсекти болган мате-риалдарын ол чаа алышкыны болза Ли-виядаа Афганистанга чедир барык 5 муң миль черде калбарган районда чоруту-нуг турар» дөш «Юнайтед Стес ньюс Энд Юр» респот» деп журна бижип ту-рар.

Чоокку Чөөн чүк чурттарын өпереш-тер дөш, АКШ политиктиг меле-нү-гүлдерин болган өнчү-чөңгөдөрдө чөкшөмөй турар. Чижээ, Нордания патриоттук күштери басаанын сонда, да, Египет болган Сирия болза Нор-данияны, Ирактын, Сауд Аравиянын болган Ливаның дөрт корабдырынга чүдүлүг белектерин турар деп ме-ге чүдүлү чараан.

Ичкылаа-да Араб Чөөн чүкчүтү чур-тарынын хөй нуруулу «Эйзенхауэринг доктриназын» ужу-утуузын билги алканыар. Сирияны «Аль-ахбар» деп со-лугу: «Эйзенхауэринг доктриназы дө-ргө—Египетче үш күрүнени халлааны шымаш, база-ла нылг агрессия» деп чөптү-биле демгелзөө. Бо улааа Аме-рик болза араб чурттарын өн-е-к-к-каа — Норданияга халлаашкынын кы-мыл турар. Бо сүлжөөн сорулгазы бол-за, Сирияны бүзүлзөө, Египетти час-каанзыраткан, араб чурттарда национал-хосталгалыг шимчөөшкенин базары бо-лур». «Эйзенхауэринг доктриназы» дө-ргө араб чурттарын иштин херөөнчө

даштыкынын холгаарлаашкынын өң-е-к-к-каа хөвиринин бирөөн болур деп судан парламентаын депутат Хасан От-Техер чутгаалаан.

Алаада болган Африкада америк пол-итиканы дугайында солун түңгөлдө англ-аа «Рейнольдс ньюс» солуг кылган. «Ан-глизчаар биле американын аразын-да карачагыны кылга болза, американ-нарда артык күчүлүг линкорлар бары бо-луп турар дөш Азияның улустары көрүп туралар деп ол солун бижөөн. Атомуг чөпсөк-биле болган линкорлар-биле хөй чүвени кылмы болур, ыччалза-даа оларын дулазы-биле өнүктөр тып ап, кижилерге садылар чедирип шыда-вас».

Араб Чөөн чүкчүтү чурттарынын улус-тары колонизаторларга удур боттарынын демисектин ам-даа хөй шыгалжалары өртөр ужура таварып. Ичкылаа-да, бир өскө аал чангыс эпти, сырым кат-тыжымшыкынын болган серемчилези бижы турар болза, империалисттер оларга күш чөтөс деп чүвени